

Parlament de l'alumne Edgard Ginard Mateu

Avui celebrem que hem acabat la carrera o estam a punt d'acabar-la. Hem acabat també, en gran mesura, la primera gran etapa de la nostra existència, centrada bàsicament en l'estudi i en la nostra formació. Formació que és necessari que continuï al llarg de tota la nostra vida, i més avui dia. Ara però, les coses canviaran.

Fins ara seguíem un camí que ens havia estat marcat, era el nostre aprenentatge com a persones: escola bressol, escola primària, institut i Universitat. Hi hem passat amb més o manco fortuna. Però ara ens toca. Ara és l'hora de la veritat, l'hora en que, com digué el poeta, no hi ha camí, sinó que el feim nosaltres caminant. I ho farem tot sols. Sabem que tenim família, amics, UIB, DOIP, SOIB i no sé quants més d'IBs a darrera, però som conscients de que la decisió és nostra.

Ara bé, el que segur que és la nostra millor ajuda a l'hora de triar-lo, és el que hem rebut a la Universitat. Passar-hi és el que ens ha donat una formació integral. Que sigui una etapa de la nostra vida que coincideix amb la nostra maduresa física i mental hi ajuda, i fa que la Universitat ens formi no només com a professionals en els nostres camps, sinó que ens l'aporti. Els fet que han propiciat aquesta maduresa són molts: la configuració dels plans d'estudi (encara que seguim sense entendre quina diferència hi ha entre assignatura troncal i obligatòria), la magnificència de les aules, el tractament amb doctors i catedràtics, fer un sòl examen per assignatura, la grandesa del "no presentat", les batalles burocràtiques a les secretaries, els eters processos per demanar una beca, les passejades pel campus, etc.

I els que ens hem ficat dins el "món universitari": entendre el complex organigrama de la UIB, participar en el Consell d'Estudiants o a les juntes de facultat, organitzar Biofestes, qualque Jornada amb crèdits de lliure configuració, ser alumne col·laborador o participar a qualcuna de les múltiples associacions estudiantils de la UIB que es fan i es desfan cada any, ens ha costat hores, esforços i fins i tot plors, però també ens ha portat alegries i moments mítics. Entrarem a la UIB com a al·lots i en sortim adults.

I és que la Universitat, impressiona, impacta. És el centre del saber per excel·lència, la cúspide de la intel·lectualitat, l'avantguarda científica i cultural d'una societat. Des del seu naixement la Universitat s'ha encarregat d'arreglar tot el coneixement existent a cada moment històric. A partir del segle XVIII la Universitat adopta els valors il·lustrats: el coneixement empíric, la formació en valors, el pensament crític i la llibertat de càtedra es convertiren en els pilars de la Universitat europea. Però no fou fins al segle XX que s'hi afegiren els valors d'emancipació de classe i el principi d'igualtat d'oportunitats. Sorgiren així les Universitats de masses, corresponents a l'Estat del Benestar. Una victòria de les lluites de la classe social més desafavorida, que configurava una Universitat pública, amb una garantia d'accés per a tothom.

N'hem de ser conscients d'això. Hem tengut uns pares i uns padrins que han suat per aconseguir-nos un futur millor, per a que poguéssim tenir oportunitats que ells per ventura no tenguéren i han estat fonamentals per a què avui ens trobem aquí on som. Els hi hem d'agraïr l'esforç. Menció especial trob que mereixen els nostres padrins i les padrines. Molts de vosaltres proveníeu de classes humils, o arribàreu a Mallorca des d'altres indrets del món a la recerca d'un futur millor. I per ventura sense una educació

superior, ni tan sols mitjana o bàsica, entenguéreu que per sortir de la misèria o simplement poder gaudir d'una vida digna calia estudiar, calia que els vostres fills i filles anessin a l'escola i després a la Universitat. Els hi féreu entendre de totes les maneres possibles i per mor d'aquests valors -estudi, esforç, constància, etc.- avui tots nosaltres som aquí, amb un títol d'educació superior davall el braç.

Perquè els hi devem als nostres padrins, als nostres pares, als qui lluitaren per una Universitat pública i democràtica de qualitat després del franquisme, als estudiants del maig del 68 i a tots aquells que han fet possible que haguem estudiat a una Universitat sense hipotecar-nos de per vida i sense que ens regalassin la nota segons les donacions dels nostres pares; perquè tots sabem que per molt que hi hagi malintencionats que s'esforcin en denigrar la Universitat pública, sortim excel·lentment formats de la UIB; per tot això, és el nostre deure ser-ne conscients i seguir millorant-la per a que els nostres companys, familiars o fins i tot nosaltres mateixos, hi puguem seguir estudiant amb millors condicions.

I per això cal estar més alerta que mai. Som de les darreres promocions de diplomats i llicenciats. Prest, de moltes universitats europees i asiàtiques, de Dublín fins a Vladivostok i d'Oslo fins a Tirana en sortiran graduats i postgraduats. És el procés de transformació més gran que ha patit la Universitat europea. Culmina un procés que ja podíem observar des dels anys 90. Un procés que ha posat en un perill evident la Universitat pública. Condicionada per un finançament públic cada pic menor, la Universitat ha hagut de patir per trobar patrocinadors dels seus projectes de recerca i investigació. Així, la Universitat pública s'ha anat omplint gradualment de capital privat. Valors com la cohesió social, el servei públic, la igualtat d'oportunitats, la generalitat i la universalitat han estat substituïts per eficiència, rendibilitat, competitivitat i competència. El sistema educatiu ha passat a ser mercat educatiu i els estudiants, consumidors d'educació. Les Universitat competeixen per obtenir estudiants, enlloc de col·laborar entre elles. L'equip rectoral s'ha convertit en un Consell d'Administració a la recerca dels millors "inversors". S'elaboren rànquings de pitjors i millors universitats, quan en teoria l'educació hauria de ser igual de bona arreu.

Nosaltres ho hem pogut veure. Cada any les taxes de la matrícula han pujat "amb l'IPC", els serveis de la universitat són en mans privades, cosa que implica que són més cars i moltes vegades, xerecs (basta pensar en els bars de segons quines facultats), per no parlar dels preus dels postgraus, que des de les altes instàncies sens promet que es finançaran amb beques i préstecs, sense pensar que no podrem mai becar al 100% dels estudiants. Les nostres pràctiques cada pic són en pitjors condicions, ens convertim en mà d'obra barata, regalada. Els nostres professors i investigadors passen més estona redactant projectes, memòries i sol·licituds que ensenyant i investigant.

L'EEES suposa el darrer pas en tot aquest procés de substitució, és la darrera empenta del neoliberalisme. Sota l'excusa de l'homologació internacional dels títols i la mobilitat s'ha aprofitat per substituir el sistema universitari europeu per l'anglosaxó. Jo me deman, no bastava crear un sistema ràpid i eficient d'homologació de títols??

També s'aprofita per substituir el model d'ensenyament. Fa uns mesos, 400 juristes de tot l'Estat firmaren un manifest titulat "Saquemos los estudios de derecho del proceso de Bolonia". Inicialment el signaren juristes de la talla de Eduardo García de Enterría, Luís Díez – Picazo, Enrique Gimbernat, Tomás Ramón Fernández o Santiago Muñoz

Machado, entre molts d'altres. Tots ells són professors de reconegudíssim prestigi dins el món del dret. Ningú millor que ells, per descriure amb lucidesa que ha de suposar aquesta reforma:

“El camino que está tomando en nuestro país la redacción de los planes de estudio (...) confunde lamentablemente lo que debe ser un grado en derecho con lo que es un ciclo de estudios profesionalizado para la formación de personal subalterno. Pero igual que los médicos no son asistentes técnicos sanitarios, los juristas no son asistentes técnicos jurídicos”.

Aquests mestres veuen l'ensenyament universitari d'una altra manera. El professional del dret ha de ser: “Un jurista versátil, conocedor de la historia de las instituciones, poseedor de las herramientas conceptuales básicas de cada disciplina, formado en la sistemática del ordenamiento y que domine las técnicas del raciocinio y la argumentación jurídica, es capaz además de acceder en poco tiempo a cualquier reducto especializado del orden jurídico. Pero esto no configura un programa de “destrezas”, “competencias” o “habilidades” dirigido a formar ningún “espíritu de liderazgo y empresa”.

Sobren els comentaris, vos convid a llegir-lo sencer. Òbviament, allò que aquí es descriu pels professionals del dret, també serveix per enginyers, mestres, historiadors, filòsofs, biòlegs, químics i tota per a quanta professió habiliten els estudis universitaris.

Així i tot, Bolonya ja és aquí. És una batalla perduda dins la lluita constant per a la igualtat d'oportunitats efectiva. És igual, en vendran moltes més. Però cal estar preparats. No val posar-s'hi al darrer moment, com ha passat amb els estudiants d'aquesta universitat, ni no voler obrir els ulls davant la realitat evident, i intentar disfressar una regressió amb una modernització, com, humilment, crec que han fet tant el socioliberalisme que governa l'Estat com els equips rectorals de les universitats espanyoles.

També tendrem altres reptes a la nostra vida. No podríem haver trobat un pitjor moment per incorporar-nos al que s'anomena “mercat de treball”, per oferir la nostra força i el nostre intel·lecte. Som una rara avis dins les Illes; només una quarta part dels joves acaba amb una carrera, encara que això sabem que, tot i que hi ajuda, no és garantia ni d'una feina ben pagada ni d'un futur digne. Vol dir més esforç. Pel mateix motiu de que som poquets, tenim més responsabilitat. Vivim un moment històric, en que els esdeveniments externs probablement acabaran provocant un canvi de model econòmic productiu i social. Per a què no ens tornin colar un “neoliberalisme II”, ulls vius i ungles. Inserim-nos en el teixit social, amb visió d'avantguarda, per conduir-la. Lluitem pel que creiem, en definitiva, siguem universitaris, universals.

No queda res més que acomiadar-nos. Els que heu vingut aquí a estudiar segur que guardareu un bon record de la Universitat: companys, professors, biblioteques i unes vacances més o manco llargues. Ara, els que hem intentat ser UNIVERSITARIS, amb majúscules, no deixarem de dur un bon bocí de la UIB dins el nostre cor; millor dit, dins el nostre cervell, siguem rigorosos. Estimau la UIB i defensau-la dels qui la menyspreen, ja que durant els anys que us han fet falta, ha estat la vostra casa, la vostra segona mare. Sigueu conscients que heu estudiat a la millor Universitat de Mallorca.

Moltes gràcies per la vostra atenció. Bon estiu a tothom! Molta de sort i bons auguris!